

Památková péče 2
PP2

Obnova Šolcova statku v Sobotce

semestrální práce



Zpracovala: Alena Rákosníková
Cvičící: Ing.arch. Tomáš Efler
Akademický rok: 2011/2012
Fakulta architektury ČVUT Praha

Úvod

Město a jeho poloha

Sobotka je městečko ležící ve zvlněné krajině na jižním okraji Českého ráje, nedaleko hradu Kost. Pro její siluetu jsou charakteristické dvě architektonické dominanty: kostel na jihovýchodě a lovecký zámek Humprecht na výrazném návrší západně od města. Leží na významné trase mezi Mladou Boleslaví a Jičínem. Dopravní komunikace dříve vedla přímo náměstím, nyní je vybudován kapacitní obchvat. Do Sobotky je zavedena i železnice.

Toto sídlo je centrem zemědělského mikroregionu, který v minulosti spadal pod správu kosteckého panství. Jedná se o oblast pozoruhodné lidové architektury, na jejímž vzniku se mimo jiné podíleli právě panští tesaři, což v českých zemích není příliš obvyklé. Doložen je například mistr Jan Havlík z Kosti a jeho následovník, mistr J.P.

Urbanismus

Poddanské městečko bylo v roce 1498 povýšeno na město a bylo mu uděleno hradební právo. V jeho středu leželo velké čtyřboké náměstí, jehož západ – východní diagonálou procházela cesta z Boleslavi do Jičína. Zástavba byla rozvržena do pravidelné šachovnice. V jihovýchodní části města už během 14. století existoval dřevěný farní, později děkanský kostel sv. Máří Magdalény. V letech 1590 – 1596 byl přezděn jako pozdně gotická síňová stavba s jednou věží. Za hradbami se rozvíjelo příměstské osídlení, charakteristické drobným měřítkem a roztroušením usedlostí podél cest, jak je vidět na dokladech z I. vojenského mapování, probíhajícího v letech 1764 – 1768 a 1780 – 1783 (aktualizace). Opevnění je na nich jasně patrné. Zaniklo na začátku 19. století, ale jeho stopa je dodnes ve struktuře města dobře viditelná, v podobě okrouhlých ulic, svírajících pravidelnou strukturu vnitřního města.

Na východním úpatí hradeb shluk usedlostí vytvořil obec nazývanou Předměstí (Vorstadt). A právě zde je v roce 1811 vystavěn roubený obytný dům Šolcova statku.

Architektura

Pro Sobotecko je typická vyspělá roubená architektura jak na venkově, tak ve městech. Vyvinul se zde typ patrového roubeného domu s pavlačí, který je charakterizován několika regionálními prvky, bohatými lomenicemi a datací na záklopách strmých polovalbiček. Tyto domy mívají zpravidla sedlové střechy, ale existují i stavby, které zřetelně čerpají z dobové slohové architektury (např. čp.



Obr. č.1

Pohled na sobotecké Nové město ze zámku Humprecht
foto Městský úřad Sobotka



Obr. č.2

č.p. 138 v Jeřábkově ulici



Obr.č. 3

č.p. 129 na Náměstí Míru, tzv. Gansův dům

138 v Jeřábkově ulici s mansardovou střechou, okny zakončenými segmentovým obloukem a omítkou s imitací armování v nárožích). Tento regionální typ se ustálil v druhé polovině 18. století a jeho nejmladší zástupci pocházejí ještě z druhého desetiletí 19. století.

K vrcholné ukázce tesařského a truhlářského řemesla patřily tři roubené domy s podsíní na soboteckém náměstí. Do dnešních dob se dochovalo pouze čp. 129, tzv. Gansův dům.

Od počátku 19. století se v Sobotce začala stále více prosazovat zděná architektura, a to zejména kvůli sérii ničivých požárů v 2. polovině 18. a 1. polovině 19. století. Přesto je v roce 1842, kdy zde byl pořízen Stablní katastr, nemalá část vnitřního města stále roubená a na předměstích byly zděné domy spíše výjimkou.

Období historismu přineslo stavbu veřejných budov (škola) a docházelo k úpravám a přezdívaní stávajících historických objektů.

Další výraznou etapou architektonického vývoje byla 20. a 30. léta 20. století, kdy vznikla řada oceňovaných vil, na nichž se podílel především místní stavitel, architekt Jan Lacina; a například funkcionalistická Spořitelna, navržená Jindřichem Freiwaldem a Okresní záložna od Františka Jandy.

Od počátku 20. století počet obyvatel spíše zemědělsky zaměřeného Sobotecka klesal. Projevilo se to i v architektuře, jejíž vývoj začal stagnovat. Sobotka navíc ztratila svůj status okresního města a největším zaměstnavatelem v komunistické éře bylo místní Jednotné zemědělské družstvo.

Na začátku 90. let si Sobotku vybral italský sochař Claudio Parmiggiani pro umístění svého Domu pod půlměsícem, který spadá do projektu skulptur čtyřech světových stran.



Obr. č.4
Spořitelna, dnes Městský úřad, Jindřich
Freiwald, 1935
foto Iva Kovářová

Šolcův statek

Roubená budova obytného domu byla postavena roku 1811, o čemž svědčí dodnes zachované záklopové prkno z jižní fasády, na němž stojí: „Bože Abrahamu Bože Izáku Bože Jakobu chraň a opatruj tento Statek odewsswho zlého a s pomoczi Boží Wizdvižen gest Nákladem Josefa Šolcze Sauseda Pociwy Obce PrzedMietsky Leta panie 1811 Roku Dne 5. Zarzi.“

Rodina Šolcových patřila k zámožným sedlákům a jejich hospodářství bylo v Předměstí u Sobotky kolem poloviny 19. století jedno z největších. Z tehdejší doby se dochoval pouze obytný dům, náročně provedená zděná maštal je až pozdějšího data. Pochází zřejmě z doby po roce 1877 až 1880, protože na vojenských mapách, pořízených za vlády císaře Františka Josefa I., není žádný podobný útvar zaznamenán. Ze Stablního katastru vyplývá, že ke statku patřila kromě obytného domu s hospodářskou částí dále velká zahrada, několik dalších, blíže nepopsaných hospodářských stavení. Podle ústního podání na statku záhy vznikl ještě druhý obytný dům (dnes č.p. 259, vyzděn z kamene), na jehož místě je ve Císařských otiscích zakresleno roubené stavení blíže neurčené funkce. Vznik kamenné stavby tedy nejspíše spadá mezi roky 1842, kdy se na Sobotecku zaměřovaly podklady pro Stablní katastr, a rok 1855, kdy ji po svém otci prokazatelně zdědil prostřední z trojice bratrů, Josef Šolc.

Objekt statku zůstal v držení Šolcových až do konce 19. století, než byl pro zadluženost majitelů rozprodán. Obytný dům posléze často střídal majitele, a to až do 30. let 20. století, kdy ho pro svého tchána zakoupil děd dnešního majitele, obchodník ze Sobotky Karel Samšíňák.

Obchodník Jan Havlík, který budovu statku dostal do užívání, se snažil stavení i malou zahradu, která ještě zbyla, co nejvíce zvelebit. Ve 30. letech k jižní fasádě přistavěl prosklený altán, aby měl kam ukládat zahradní náčiní. Ten byl později odstraněn, ale jeho otisk ve štítové stěně byl viditelný ještě před začátkem obnovy v roce 2006. Ve velké přízemní světnici byla zřízena skautská klubovna a v patře měl jeden z vnuků Jana Havlíka zařízení fotografický ateliér. Už v první polovině 20. století tedy objekt sloužil nejen k bydlení, ale i k trávení volného času místní mládeže. V roce 1946 byla k jižní straně maštale přičleněna garáž.

V roce 1950 byl statek vyvlastněn státem a dne 3. května 1958 byl zapsán na seznam nemovitých kulturních památek. Zároveň bylo rozhodnuto o zahájení rekonstrukce, protože dům byl poškozen utilitárními úpravami z předchozích let. Akci financovala Státní památková správa. Obnovou byl pověřen architekt Břetislav Štorm, který vypracování plánů svěřil architektu Josefu Buškovi z Prahy.

Štorm ale v roce 1960 zemřel a řízení stavby převzal známý místní stavitel Jan Lacina, který se věnoval především moderní architektuře. Z jeho realizací je známá především rekreační chata ředitelství plzeňských Škodových závodů v Nebákově, nebo řada funkcionalistických domů v Boleslavské ulici v Sobotce (například vila Jarmily Lhotkové).

Pan Lacina bohužel neměl zkušenosti s obnovou staveb lidové architektury, ani ho toto téma příliš nezajímalo, což se odrazilo v pojetí jím navržených stavebních úprav. Sklep byl vyplněn stavebním odpadem, větrací průduchy byly ucpány a jeho vstup zabetonován, takže se ze zdíva do dřevěných stěn šířila vlhkost. Obytné místnosti v přízemí byly obloženy omítnutým heraklitem bez možnosti provětrání. O nemožnosti jakékoli kontroly ani nemluvě. Dlažba z nepůvodních cementových dlaždic v síni byla vytrhána a nahrazena betonovou deskou, která ale nebyla dostatečně podsypána, a tak po čase došlo k jejímu pohybu a praskání, díky tomu, že podklad nabobtnal. Dům neměl vyřešen odvod dešťové vody do bezpečné vzdálenosti, díky čemuž se vsakovala v jeho bezprostředním okolí a způsobovala další podmáčení. Systematickým zanedbáním údržby došlo k rozšíření hniloby a dřevomorky především v oblasti schodiště a přilehlém rohu velké přízemní světnice.

Budova sloužila jako depozitář místního muzea a dřívejší výminek jako garsonka. V roce 1971 se do ní nastěhoval vnuk Jana Havlíka, RNDr. Karel Samšíňák, CSc., který okamžitě začal s opravami na vlastní pěst. Vlastní metodou zlikvidoval napadení dřevomorkou a zajistil i novou doškovou krytinu. Dosáhl také toho, že muzeum odstěhovalo svůj majetek z velké světnice v přízemí, a následně v ní zřídil soukromou výstavní síň výtvarného umění. V systematické údržbě pokračoval i po roce 1990, kdy statek získal restituci nazpátek.

Po smrti Karla Samšíňáka získal statek jeho syn, RNDr. Jan Samšíňák, jenž v roce 2006 zahájil dodnes trvající obnovu, která se zaměřila na uvedení domu do stavu odpovídajícího jeho významu a stáří.

Výchozí hodnotový stav

Stav před obnovou v letech 1958 – 1962

V listopadu 1957 bylo pro potřeby vypracování projektu obnovy provedeno zaměření obytné budovy. Výsledné výkresy jsou dnes uloženy v archivu ÚOP NPÚ v Josefově. Poměrně podrobná dokumentace společně s průvodní zprávou charakterizují stav objektu po takřka sto padesáti letech existence:

„Objekt, č.p.133 v Sobotce – rodný dům básníka Václava Šolce – je jednopatrový srubový dům, osamocený se zahrádkou na jižní a dvorkem na západní straně, s pozdějšími přístavky altánu na jihozápadním rohu a zděným stavením chlívků a záchodu na rohu severozápadním.

Půdorysný tvar domku je obdélník o rozměrech 19x7,5 m, včetně předstupující loggie v I. patře a průběžné terásy na straně západní. Oplocení je dřevěným plotem z loupaných tyček s betonovými pilířky.

...

V přízemí je prostorná předsíň s podlahou z cementových dlaždic, s dřevěnými schodnicovými schody do patra. ... Původní velká předsíň na celou hloubku budovy byla později předělána cihelnou příčkou 15 cm, takže v zadní části vznikla komora, v níž zůstala původní udírna. Na jižní straně je velká jizba, v níž stojí nyní zděný krb na místě původních selských kamen. Tato komora i velká jizba mají podbíjené stropy prkenné, resp. z fošnových povalů, omítka na nich i stěnách je hliněná, obílená, podlahy prkenné až na část u kamen a udírny, kde jsou cementové dlaždice.

V severní části domku jsou dvě komory a kuchyň, se stropy a podlahami prkennými. Hliněná omítka je jen v kuchyni, v komorách jsou srubové stěny vybíleny. V komoře na východní straně je komínové těleso a dřevěný poklop nad schody kamennými do sklepa. Malý sklípek je v severovýchodním cípu domu, je zaklenut a obezděn.

Okna jsou v přízemí vesměs dvojítá, ven a dovnitř otevíravá. Dveře jsou vesměs původní podbíjené, vyjma pozdějších dveří do velké jizby, které jsou náplňové dvoukřídlové. Zasklený altán v přízemí nemá přímého spojení s jizbou, je přístupný ze zahrady a hyzdí vzhled objektu.

V patře je střední předsíňka s velkým komínovým tělesem a mlynářskými schody na půdu, dále na jih velká jizba s povalovým stropem a viditelnými stropními trámy a podlahou z hliněné mazaniny.

V severní části jsou 2 jizby s fošnovými stropy a vedle předsíňky neosvětlená komora. Podlahy jsou zde vesměs prkenné, okna dvojítá, ven a dovnitř otevíravá.

Loggie na západní straně má vyřezávané sloupky, parapet je plný z olištovaných širokých prken s profilovanou římsou.

Krov má čtyři plné vazby a celkem jedenáct párů krokví sedlové střechy a malou polovalbou na jižní straně.

...

Po stránce stavební lze hodnotit objekt jako sešlý, ale opravitelný. V jižním rohu budovy je srubová konstrukce porušena a podepřena ližinami se sloupky zevně.



Obr. č.5
Šolcův statek v roce 1895
foto Jan Šimon



Obr. č.6
Šolcův statek, nedatováno
repro starší fotografie, archiv NPÚ

Pokud se dá z viditelných částí zjistit, je dřevo – vzhledem ke stáří budovy v obstojném stavu, jen nad vstupem z 1. patra na krytou pavlač je zachváčeno houbou následkem trvalého zatékání v porušené střeše. Na základy domku nepříznivě působí močůvka, která vytéká ze sousední hospodářské usedlosti na východní straně.

V Praze, dne 18. prosince 1957

podepsán Ing.arch. Josef Bušek“

Oproti stavu z konce 19. století, doloženého na fotografii pořízené Janem Šimonem v roce 1893, bylo dodatečně do srubu proříznuto minimálně jedno okno, a to do přízemní komory při severním štítu. Zda takto vzniklo i okno severní jizby v patře, se na fotografii ani dostupné ikonografii nedá rozlišit. Vzhledem k odlišným rozměrům tohoto otvoru a umístění jeho parapetu uprostřed trámu je pravděpodobný jeho pozdější původ.

Na fotografiích před zahájením první obnovy je vidět postupné hroucení jižní části západní stěny, zvláště u sdruženého okna. Stropní trámy, nesoucí patro s pavlačí, byly v tomto místě podepřeny podstávkou, aby se ulehčilo poškozenému roubení.

Objekt měl bohatou lomenici na jižní straně. V severním štítu, k němuž byla před postavením zděné maštale pravděpodobně přičleněna hospodářská část s chlévy, bylo jen obyčejné bednění a střecha nebyla ukončena polovalbou. V tomto štítu ani nebyla žádná okna nebo větrací průduchy.

Stav po obnově v letech 1958 – 1962

O rozsahu provedených prací opět nejlépe vypovídá průvodní zpráva, tentokrát i s rozpočtem:

„Při renovaci bylo nutno většinu srubových stěn rozebrat, doplnit novým dřevem a znovu přeroubit, a to ve velkých částech po celém obvodu domu. Krov byl úplně přeložen, značně doplněn a nově olatován pod krytinou doškovou, která byla dána úplně nová.

Většina trámů nad přízemím byla rovněž vyměněna za nové trámy. Strop velké jizby – povalový, byl vyměněn za nový a byly zřízeny slaměno – hlinité mazaniny.

Dům dostal provedenou renovací původní vzhled, jak tomu nasvědčuje fotografický snímek z r. 1895, ovšem jen po vnějších stranách, schází však ještě všechna okna, úprava a doplnění dveří, zejména však bytu pro gustoda, aby byl dům obydlen, a to pokud možno v nejbližší době.

Jest nutno dokončiti v hlavních bodech ještě tyto práce:

dodání a osazení všech oken, provésti úpravu a opravu dveří, zřídit nové podlahy ve velké jizbě v přízemí i v I. patře, podlahy v bytě gustoda, atd. Současně jest nutno provésti elektrotechnickou instalaci a zřídit zdravotně technickou instalaci, podle hlavního rozpočtu. Rovněž jest zapotřebí postupně provésti práce mimo budovu, úpravu chodníku – zápraží – na západní straně a předložní schody proti hlavnímu vchodu. Úpravu studny (pouze svrchního srubu) a úpravu předzahrádky a okolí.

V Sobotce v lednu 1962



Obr. č.7
Šolcův statek, 10.6.1962
archiv NPÚ



Obr. č.8
Šolcův statek, 10.6.1962
archiv NPÚ

podepsán Jan Lacina“

Vyvstává otázka, co se z autentických konstrukcí vůbec zachovalo a proč došlo k tak rozsáhlým výměnám dřeva, přestože posudek z roku 1957 označuje stav většiny konstrukce za obstojný.

Je téměř jisté, že autentické jsou zděné části objektu. Stropy a stěny jsou zřejmě z velké části vyměněny. Podlahové krytiny byly pravděpodobně všechny odstraněny a nahrazeny novými. Okna taktéž nová. Některé dveře nejspíš zůstaly.

Došlo k proříznutí sdružené dvojice okenních otvorů v přízemí severního štítu a zvětšení okna severní komory. Severní štít byl opatřen napodobeninou lomenice v jižním štítě a polovabou.

Zmíněný sklep byl zrušen a následně zcela ignorován, došlo k použití betonu na nasávkavém podsypu a k instalaci heraklitového obložení. V patře byly proříznuty dveře mezi jizbami a byla instalována dřevěná příčka.

Z přiložených fotografií je viditelné, že v roce 1962, před montáží oken, vypadal statek spíš jako novostavba, než významný objekt úctyhodného stáří.

Maštale se obnova prakticky vůbec nedotkla a ta tak zůstala ve stejném stavu až do roku 2008.

Typologie

Šolcův statek je dům tzv. soboteckého typu. To znamená, že se jedná o patrovou roubenou stavbu v česky hovořícím prostředí, kde funkci komunikace v patře plní horní síň s venkovní pavlačí.

Sobotecké domy se vyznačují charakteristickými lomenicemi ve štítech a sedlovou střechou ukončenou velmi strmou polovalbičkou. Okna světnic bývají sdružená a typické je pro ně tvarosloví odkazující k renesanci – čtverhranný tvar, nahoře s římsou a dole s parapetem. Výrazným regionálním rysem je i sdružení vstupních dveří s oknem do síně. Fasáda bývá nabílená vápnem a obytné místnosti zevnitř omítané hliněnou omítkou.

V přízemí se do domu vstupuje síní, ze které se jde do dolní světnice a na druhé straně do komory, případně komor. V zadní části síně bývá černá kuchyně, nebo příkládací kout. Po schodech se vyjde do horního patra, kde je nad přízemní světnicí umístěna půdorysně totožná světnice horní, která je vytápěná buď sáláním komína či dymníku, nebo prouděním vzduchu otvory ve stropě. Tato světnice může být i nevytápěná.

Z horní síně se lze dostat na půdu, do komory a na pavlač. Tato venkovní komunikace slouží pro zpřístupnění dalších jizeb či komor, určených především ke skladování sezónních plodin a dalšího materiálu.

V případě Šolcova statku už došlo k několika změnám dispozice, takže se původní struktura poněkud znejasnila. Zadní komory v přízemí byly přeměněny na výmínek (tehdy byl pravděpodobně dobudován druhý komín), síň byla rozdělena. Proříznutím několika oken a dveří při první obnově zmizela čitelnost skladovacích prostor, protože dostaly obytnou funkci. Výsledkem je dispozice, která je na první pohled složitější, než tomu ve skutečnosti je. V současnosti Šolcův statek připomíná spíše typ domu, který je obytný tzv. na obě strany, to znamená, že na obou stranách síně je obytná část a role skladovacích prostor, které dříve zabíraly přes třetinu domu, je potlačena.



Obr. č.9
detail vstupu
září 2011

Stav před obnovou v roce 2006

Na začátku nového tisíciletí bylo jasné, že stav objektu je už dále neudržitelný. Nepříliš vydařená obnova z přelomu padesátých a šedesátých let zavdala příčinu řadě havarijních stavů, se kterými bylo třeba se vypořádat tak, aby dům co nejméně utrpěl.

Citace z šetření Ing.arch. Petry Zajíčkové, která vedla první fázi druhé obnovy:

- hlavní závady:
 - přízemí:
 - poškozené a špatně provedené vymazávky mezi trámy
 - poškození stávajícího heraklitového obkladu v interiéru vlhkostí, poškození roubení pod heraklitem vlhkostí
 - chybí kamna ve světnici
 - vstupní síň s černou kuchyní je zachovaná až na podlahu z betonové mazaniny
 - zápraží je výrazně poškozené vlhkostí, není znám stav dutiny pod zápražím
 - není přístupný sklep a není znám jeho stav
 - stávající koupelna vykazuje výrazné závady, způsobené zvýšenou vlhkostí, jedním ze zdrojů vlhkosti je novodobý komín; koupelna je špatně řešena s ohledem na historické roubené konstrukce (zakrytí heraklitem, nedostatečné větrání atd.)
 - všechny sítě jsou ve špatném stavu (voda, kanalizace, elektroinstalace)
 - nevhodná novodobá podlaha ve světnici z úzkých prken (i v jiných místnostech)
 - patro:
 - nezakrytá hliněná podlaha v jedné z místností – chybí prkna
 - lokální napadení roubení dřevokazem
 - poškozené a špatně provedené vymazávky
 - střecha:
 - poškozená šindelová krytina, především u hřebene
 - poškozené střešní latě (vlhkostí)
 - okolí:
 - náletová zeleň okolo objektu, přispívá negativně k zvýšené vlhkosti uvnitř objektu a k degradaci roubených konstrukcí nad terénem
 - zvýšený násyp zeminy u severní a východní fasády, přispívá negativně k zvýšené vlhkosti uvnitř objektu
- předpokládaný rozsah obnovy
 - přízemí:



Obr. č.10
pohled od jihu, 2006
foto RNDr .Jan Samšiňák



Obr. č.11
nefunkční koupelna, 2006
foto RNDr .Jan Samšiňák



Obr. č.12
sklep, 2006
foto RNDr .Jan Samšiňák

- odstranění heraklitového obkladu v celém rozsahu
- oprava vymazávek
- očištění roubení a provedení ochranných nátěrů, lokální opravy roubení, u severní fasády případně výměna několika trámů, u východní fasády nutná výměna prahového trámu
- náhrada úzkých prken novými širokými prkny z kvalitního dřeva
- odstranění betonové mazaniny ve vstupní síni a nahrazení cihelnou dlažbou
- doplnění kachlových kamen ve světnici
- odstranění stávající koupelny včetně podlahy z betonové mazaniny a zcela nové provedení hygienického zázemí v objektu, pravděpodobně odstranění nebo přezdění novodobého komína
- zpřístupnění sklepa
- oprava zápraží
- oprava oken
- patro:
 - odstranění heraklitového obkladu v celém rozsahu
 - oprava vymazávek
 - očištění roubení a provedení ochranných nátěrů, lokální opravy roubení, u severní fasády případně výměna několika trámů
 - oprava oken
- okolí:
 - provedení drenáže u severní a východní fasády a snížení nasýpaného terénu na přepokládanou původní úroveň, tak aby nedocházelo k vlhnutí spodního trámu roubení
 - odstranění náletové zeleně
 - oprava oplocení a vstupní brány (nový plaňkový plot a nová brána)

podepsána Ing.arch. Petra Zajíčková

Z uvedené citace vyplývá, že závad na objektu bylo mnoho a většině se dalo předejít buď kvalitně provedenou první obnovou, nebo včasnou údržbou. Doktor Karel Samšíňák mohl zakročit až v době, kdy už došlo ke spuštění degradačních procesů, ale svou intenzivní činností je zbrzdil alespoň natolik, že se statek dočkal své druhé šance.

Hodnoty

Z památkového hlediska se jedná o významný objekt, zastupující tzv. mladší vrstvu soboteckých domů – tedy staveb realizovaných po roce 1800, kdy už tento stavební druh měl dobu svého největšího rozmachu takřka za sebou.

Urbanisticky je Šolcův statek rovněž výjimečný, protože původní hospodářství bylo několikrát větší, než pozemky všech okolních sousedů, kteří se řadili spíše k drobným chalupníkům. V kontextu drobné předměstské zástavby se jednalo o velmi bohatou a výstavně provedenou usedlost. Narozdíl od sousedů se dům otáčí světnicí nikoli do ulice, ale na jih do polí. Do veřejného prostoru naopak směřovala hospodářská část objektu. Při stavbě jistě nákladného domu byl upřednostněn dostatek světla a slunce a tím i pohodlnější bydlení oproti společensky žádoucí orientaci světnice do veřejného prostoru. O důrazu na vytríbenost provedení svědčí i zdivo pozdější maštale, které je vyskládané z pečlivě opracovaných pískovcových kvádrů.



Obr. č.13
pohled od jihu
kresba Karel Vik, 1936

Původní funkce je dnes poněkud atrofována, dům stále slouží k bydlení, ale mimo jiné funguje jako výstavní síň, místo pro konání společenských událostí a soukromý archiv. Maštal slouží jako lapidárium.

Z pohledu stavební historie byl vývoj statku bouřlivý zejména ve dvacátém století, kdy došlo k rychlému navrstvení několika období a použití rozmanitých technologií, z nichž některé měly pro objekt téměř ničující účinky. Při první obnově došlo k setření hned několika vývojových vrstev najednou.

Technicky zajímavé je druhotné použití dřevěných konstrukčních prvků, dobře viditelné především v severním štítě. Za pozornost stojí i řemeslné zpracování dochovaných říms, prvků lomenic a sloupků pavlače.

Z uměleckého a estetického hlediska jsou velkou hodnotou regionální prvky, dokládající svébytnost uvažování stavebníků i tesařských mistrů na kosteckém panství v průběhu 18. a počátku 19. století. Přejaté prvky řádové architektury (renesanční a barokní) svědčí nejen o velké setrvačnosti venkovského prostředí a jeho svérázném zacházení s těmito články, ale i o vyjádření téhož cíle vlastním jazykem. Přestože je dům nepravidelný, jeho proporce a tvary jsou lidskému oku příjemné, o čemž svědčí řada uměleckých vyobrazení, které v průběhu jeho existence vznikly.



Obr. č.14
*detail dřevěného okapu s hákem
září 2011*

Zásah

Majitel, RNDr. Jan Samšíňák, si především přál uvést Šolcův statek do důstojného stavu. V roce 2006 byl objekt zubem času a předchozími nevhodnými stavebními úpravami vážně poškozen. Stavebník si přál udržet v objektu jeho současnou funkci – to jest aby sloužil především k bydlení a společenským setkáním, jakým výstavy, besedy a diskuzní kroužky bezesporu jsou. Tato náplň se už v minulosti dobře osvědčila a bylo rozhodnuto, že pro potřeby výstav se upraví i dosud nevyužívaná maštal. Patro bylo uzpůsobeno k nastěhování majitelova archivu.

Koncepce řešení spočívala v jednoduché úvaze: zachránit, co se zachránit dá. Veškeré nevhodné materiály z první obnovy byly vybourány, byl znovu odkryt a zprovozněn sklep. Kolem objektu se provedla drenáž, aby se zamezilo dalšímu vnikání vlhkosti do konstrukce. Pokud bylo dřevo poškozené jen částečně, zpevnilo se roztokem kalafuny. K výměnám docházelo jen při nejhorším poškození a tam, kde bylo dřevo prokazatelně napadeno houbou, ať v minulosti, nebo současnosti. Všechn materiál byl důsledně napuštěn biocidními přípravky, pro plomby bylo použito staré dřevo.

V létě roku 2007 kvůli neshodám v řešení vystřídal Ing.arch. Petru Zajíčkovou Ing. Petr Zajíček, který obnovu dozoruje až do současnosti.

Výčet zásahů, provedených na objektu, je uveden v následující přehledné tabulce:

Rok 2006

Zahájení prací proběhlo v červenci. V prvním roce obnovy se pozornost soustředila především na odstranění havarijních stavů, které ohrožovaly samotnou existenci stavby.

především na odstranění havarijních stavů, které ohrožují samostatnou existenci stavby.				
<i>Předmět opravy</i>	<i>Termín realizace</i>	<i>Dodavatel prací</i>	<i>Stavební dozor</i>	<i>Investor</i>
nová střecha ze štípaného šindele, dřevěné okapové žlaby	jaro 2006	šindelářství Čábelka – Věříš Rasochy u Týnce nad Labem	Ing. arch. Petra Zajíčková	Dr. Karel Samšíňák, CSc. Dr. Jan Samšíňák Královéhradecký kraj (dotace KPG 200602)
severní stěna: výměna shnilých trámů roubení, impregnace dřeva, doplnění vymazávek	podzim 2006	Durango s.r.o. Liberec		
demontáž heraklitového obložení stěn bytu v přízemí, vysekání betonové podlahy předsíně, proražení přístupu do sklepa	podzim 2006			

Rok 2007

Druhý rok probíhala obnova soukromého bytu v 1. nadzemním podlaží a realizace nové elektroinstalace.

<i>Předmět opravy</i>	<i>Termín realizace</i>	<i>Dodavatel prací</i>	<i>Stavební dozor</i>	<i>Investor</i>
položení nových podlah bytu v přízemí, obnova roubení a	jaro 2007	Durango s.r.o. Liberec	Ing. arch. Petra Zajíčková	Dr. Jan Samšíňák Královéhradecký kraj (dotace KPG 200702)

vymazávek jeho vnitřních stěn, cihlová dlažba v předsíni, konečné vyřešení přístupu do sklepa				
rekonstrukce kuchyně a koupelny v přízemí, nové přívody studené a teplé vody	jaro 2007			Dr. Jan Samšíňák
kompletní rekonstrukce elektroinstalace vč. osvětlení výstavní síně	podzim 2007 – jaro 2008	REMA spol. s r.o. Praha	Ing. Petr Zajíček	Dr. Jan Samšíňák

Rok 2008

Došlo k demolici nevhodné přístavby maštale, která sloužila jako garáž a sklad stavebního materiálu. Dále byla věnována pozornost zabezpečení střechy samotné maštale a úpravě vjezdu. V budově statku byly vyměněny poslední trámy postižené hnilobou

<i>Předmět opravy</i>	<i>Termín realizace</i>	<i>Dodavatel prací</i>	<i>Stavební dozor</i>	<i>Investor</i>
odstranění garáže	únor 2008	Durango s.r.o. Liberec	Ing. Petr Zajíček	Dr. Jan Samšíňák Královéhradecký kraj (dotace KPG 200802)
nová střecha maštale (bobrovky), měděné okapové žlaby, omítky na obou štítech	březen 2008			
nová podlaha výstavní síně	březen – duben 2008			
výměna všech zbývajících trámů objektu, napadených hnilobou, doplnění vymazávek	únor – květen 2008			
položení nových podlah ve čtyřech místnostech 1. patra	únor – květen 2008			Dr. Jan Samšíňák
posunutí sloupků venkovních vrat k jižní stěně maštale, výroba a montáž nových vrat i branky, doplnění chybějících planěk plotu	duben – červen 2008			
náhrada sololitových podhledů stropů 1.	únor – květen 2008	Durango s.r.o. Liberec	Ing. Petr Zajíček	Dr. Jan Samšíňák

patra prkennými				
kompletní rekonstrukce bytu v 1. patře				
výroba a montáž kopie dřevěného schodiště do 1. patra	květen 2008			Dr. Jan Samšíňák Královéhradecký kraj (dotace KPG 200802)
instalace elektronického poplašného systému	červen 2008	Gateway Plus s.r.o.		Dr. Jan Samšíňák
celková obnova zahrady	říjen 2008 – duben 2009	Zahradnictví Řehákovi, Osek		

Rok 2009

<i>Předmět opravy</i>	<i>Termín realizace</i>	<i>Dodavatel prací</i>	<i>Stavební dozor</i>	<i>Investor</i>
přeložení a doplnění pískovcové dlažby na zahradě, stavba kúlňy na náradí	březen – duben 2009	Durango s.r.o. Liberec	Ing. Petr Zajíček	Dr. Jan Samšíňák
rekonstrukce depozitáře v 1. patře statku, výměna zbývajících podlah 1. podlaží				
adaptace maštale na lapidárium – dlažba, omítka, mříže, elektroinstalace, elektronický poplašný systém	březen – květen 2009	Durango s.r.o. Liberec; REMA spol. s r.o. Praha; Kovářství Bohm, Černuc Gateway Plus s.r.o.		Dr. Jan Samšíňák Královéhradecký kraj (dotace KPG 022009)

Rok 2011

<i>Předmět opravy</i>	<i>Termín realizace</i>	<i>Dodavatel prací</i>	<i>Stavební dozor</i>	<i>Investor</i>
restaurování historické záklopy z r. 1811	duben – červen 2011	ak. malíř a restaurátor Miloslav Marschal	Ing. Petr Zajíček	Dr. Jan Samšíňák
pořízení kopie historické záklopy a její vsazení do jižního štítu statku	červen – srpen 2011	Ctibor Helcelet Durango s.r.o. Liberec		

Obnova probíhá dál, v současnosti se řeší koncepce centrálního vytápění.

Podrobný popis dílčích kroků obnovy a řešení je uveden v následujícím rozhovoru s Ing. Petrem Zajíčkem:

AR – Alena Rákosníková

PZ – Ing. Petr Zajíček

Rozhovor je krácen.

AR: Původně na projektu obnovy statku pracovala paní architektka Zajíčková a vy jste se k tomu dostal až později, že?

PZ: Dostal jsem se k tomu později, je to tedy shoda jmen, jinak jsem ji vůbec neznal, byla to velká náhoda. Ona se s doktorem Samšíňákem názorově rozcházela, protože neuvažovala o tom, že je tam potřeba zachovat i obyvatelnost pro majitele, protože jako čistě muzeum by to úplně nefungovalo.

AR: V podstatě statek má jako druhý dům.

PZ: Asi jste viděla, že majitel má v patře celkem příjemné bydlení a zatím uvažuje, jakým způsobem vytápět, aby aspoň ta část dole, kde je to zapotřebí, se vytemperovala třeba na pět stupňů, aby to nevlhlo, protože ten dům byl napadený dřevomorkou, ale podařilo se to zajistit. Zmizela ze severní části ve výstavní síni a ve schodišti, kde předtím byla.

AR: Všimla jsem si na fotkách, že v tom místě proběhla větší výměna roubení.

PZ: Měnily se i patní trámy, všechno se to vykopalo, ošetřilo a pro jistotu ještě dovyčistilo, našly se tam její staré zbytky. Právě proto je potřeba držet v tom objektu prostředí spíš sušší a větrat, zkrátka aby klima těm houbám nevyhovovalo, protože je tam pořád riziko. Riziko zůstává, stačí opravdu malinkatá spora.

AR: Ta dřevomorka byla celoplošně, nebo se spíš rozšířila třeba od sklepa do krajů?

PZ: Ona nebyla nad tím sklepem, ale opravdu jen v tom nároží, kde je schodiště do patra a v tom rohu, který k němu přiléhá ve výstavní síni, pod podlahou. Ale to byla v dřívějších letech. Teď už jsme našli jenom zbytky a odumřelá bílá vlákna, živá nebyla. Ale stejně se s tím musí strašně opatrně, protože stačí, když to někdo přenese na botách.

AR: Když v 60. letech udělali v přízemním bytě heraklitové obložení stěn, tak za ním to také nějak hnilo?

PZ: Myslím si, že naštěstí heraklit není úplně neprodyšný materiál. K většímu poškození tam nedošlo, naštěstí ho dali na rošt, i když to nevětralo přímo.

AR: Takže tam řešili i odvětrání, nebo to nechali jako nevětranou dutinu?

PZ: Byla to nevětraná dutina, ale kolem bylo vypadané vymazání, takže to trochu dýchalo. Nebezpečí bylo to, že tam nikdo nevidí, ale dřevo tak špatné nebylo, i když se vyměnily nějaké části trámů v koupelně. Opravovala se kanalizace, elektroinstalace se dělala úplně nová, ale vidět to na domě vůbec není. Všechno se schovalo do spár, použily se i staré otočné typy vypínačů. Člověk navenek ani nepostřehne, jestli se něco měnilo, nebo neměnilo.

AR: Třeba ve stropěch je elektroinstalace schovaná za podhledem?

PZ: Je většinou ve spárách, nebo v některých částech, jako v patře, se to dalo do lišt na záklop, protože jsem ho zase nechtěl nějak narušovat, nebo dělat nějaké drážky. Tam, kde to není vidět, je lepší instalaci přiznat, než ji zbytečně zapouštět. A nakonec z toho povrchu to jde kdykoliv odstranit, vyměnit...

AR: Všimla jsem si, že podle fotek v horním podlaží byl podhled ze sololitu, a teď je tam z překládaných fošen. Ten byl schovaný pod tím sololitem, nebo se dělal nově?

PZ: Ten se dělal nově. Stropy tam byly strašně zteřelé. V horním podlaží asi původně byly hospodářské prostory na skladování. Jednak tam byl strop z části jenom hliněný, nebo jednoduché podlahy. A horní obklady stropů jsou v místnostech udělané nově, protože někde to tam bylo z toho sololitu, nebo z takových všelijakých desek, které různě sehnali, to bylo hodně ošklivé. Podlahy se účelně opravily, já si myslím, že není třeba to opravovat příliš. V

podlahách jsme původní povrchy nechali a jen je nově zaklopili, když byly něčím napadené, tak se ošetřily Bochemitem, snažili jsme se je nevyřezávat a nechat v původní podobě.

AR: A jak to bylo se statikou, pokud se vyměňovaly části trámů a další prvky?

PZ: Tady žádné větší problémy nebyly. Nejhorší problém byly nahnílé patní trámy v zadní části kolem výstavní síně, které se vyměňovaly, ale s tím si firma poradila celkem dobře, nic nepopraskalo, použili staré dřevo. Je větší riziko, když se použije trám nový, protože je čerstvé, což škůdcům víc chutná. Je pravda, že kolegyně, co s obnovou začínala, tak odvodnění nepodcenila. To navrhla pečlivě a udělalo se to. Já akorát doplňoval čerpadlo do sklepa.

AR: Existoval tam nějaký autentický drenážní systém? Například sklep měl větrací průduchy, které byly předtím ucpány.

PZ: V padesátých letech se o tohle nestarali vůbec, takže průduchy se obnovily, vyčistily a ta voda se stáhla. Když byly ty velké deště před třemi, čtyřmi roky, přece jenom se tam trochu vody objevovala. Vynechala se tam jímka, která tam byla původně a do ní se osadilo čerpadlo. Ale vody je tam poměrně málo. Ve všech těchhle obcích je trochu problém, že když se zavedl vodovod, přestala se brát voda ze studní a hladina přestala přirozeně klesat. Trochu jsem se bál, když kopali kanalizaci v ulici, protože někdy to vodu strhne a někdy ji to zase přivede. Ale zatím to vypadá, že v Sobotce došlo spíš k tomu prvnímu efektu. Studni od statku v padesátých letech zasypali a udělali tam jenom vodovodní šachtu, což je taky škoda.

AR: Jak to bylo s vlhkostí v maštali?

PZ: To je vždycky problém, že terén za těch padesát, sto let, jde nahoru. V maštali, i když jsme tu podlahu trochu zvedli, tak pořád je její úroveň v porovnání s ulicí jen tak tak. A dá se říct, že to dost vlhne. Ze začátku ty stěny byly vlhké do metru a půl a napadené takovou tou černou plísní.

AR: Dělal se nějaká dodatečná hydroizolace?

PZ: Dělal se jenom odvodnění objektů. Přejde mi, že to je zkratka cizí materiál, protože oni to nikdy neměli a třeba podříznutí je zbytečně složitý zásah.

AR: Dělal se něco s krovem? Protože v padesátých letech se zahušťoval.

PZ: V krovech se tentokrát nedělalo nic, nebo minimálně. Trochu se musel opravit krov na maštali, protože tam zatékalo a muselo se udělat pár drobných výměn vazných trámů. Na maštali se v padesátých letech nic nedělalo, jenom tu původní pískovcovou dlažbu zničila spodní voda.

AR: Klenba byla bez problémů?

PZ: Byly popraskané, ale jenom se vyklínovaly, nestahovaly se. Násypy nahoře moc nejsou, spíš je to stavební odpad a rum.

AR: Co se výplní otvorů týče, prováděly se nějaké úpravy?

PZ: Všechna okna byla vyměněna v padesátých letech, teď se jen opravovala. Některé dveře jsou také z padesátých let, ale z větší části jsou tam původní.

AR: Řešilo se nadstandardně požární zabezpečení?

PZ: Oba komíny mají revizi, jsou vyspárované, vyvločkované nejsou. Dělal se revize elektra. Kamna dole v síni jsou v dlouhodobém plánu. Další vytápění je ve fázi úvah, pravděpodobně nejvhodnější by byl plynový nástěnný kotel nahoře v koupelně.

Zhodnocení

Před první obnovou byl objekt Šolcova statku sice sešlý, ale nacházelo se v něm množství autentických konstrukcí. V letech 1958 až 1962 jich blíže neurčené množství zaniklo a byla provedena řada zásahů, které dnes nelze považovat za legitimní:

- prořezání oken a dveřních otvorů v místech, kde nebyl důvod je dělat: okno v severním štítu do ložnice výminku, dřívější komory – v roce 2006 bylo kolem tohoto dodatečně vytvořeného okna nutné vyměnit větší část dřeva, než jinde; příčinou tak rozsáhlé degradace mohlo být neodborné zacházení se dřevem při vyřiznutí, což narušilo přirozenou ochranu dřeva proti hnilobě; dveře v přízemí z koupelny do ložnice, které jsou dnes paradoxně zazděny cihlami; změny se často prováděly v rozporu s původním projektem obnovy
- uzavření a totální ignorování sklepa, které mělo za následek porušení režimu vlhkosti v objektu
- aplikace cizorodých materiálů (beton, heraklit, pravděpodobně malty a omítky s příměsí cementu)
- plošná likvidace okenních výplní a jejich náhrada nepřesnými kopiemi (typové kování, umělohmotné kliky uzávěrů)
- reprodukce lomenice a polovalby i na severním štítu, byť na něm nebyla dokázána jejich existence

Za přinejmenším sporné body lze pokládat:

- odstranění vrstvy konce 19. a počátku 20. století (likvidace dveří do spodní světnice, omítek a části podlah)
- použití úzkých prken pro pokládku podlah
- zasypání studně

Přínosem bylo odstranění příčky v síni a proskleného altánu u jižního štítu. První obnova byla promarněnou šancí a svým nevhodným provedením si o půlstoletí později vynutila obnovu druhou. Z hlediska funkce objekt utrpěl, do té doby hojně využívaná stavba se změnila v zatuchlý depozitář. Vrstevnatost a autenticita byla převálcována záměrem uvést *do původního stavu k určitému datu*. Co je ovšem ten nejlepší původní stav, bylo specifikováno na základě jediné fotografie. Doklady o starší podobě objektu neexistovaly a tak zmiňovaný vzhled nemusí být nutně ten nejpůvodnější. Výsledkem byla idylická iluze selského stavení, jak si ho tehdejší doba představovala.

Celkový rozpočet akce: 74 731,- Kčs, náklady hradil stát.

Druhá obnova zachraňovala už jednou zachraňované. Soustředila se především na odstranění havarijních stavů a posléze na zajištění mikroklimatu v objektu a obytného komfortu. Pozitivní je snaha vstupovat do dobře zachovaných konstrukcí co nejméně (při vedení instalací byly voleny instalační předstěny, elektroinstalace je vedena ve spárách roubení a v podhledech, zakládání starých podlah novou pochozí vrstvou – i vrstva ze 60. let je dnes už historií). K neodůvodněným zásahům nedošlo, materiály byly voleny citlivě a objevilo se i pro dřívější doby typické druhotné použití stavebních prvků (dláždění starými půdovkami v síni).

Diskutabilní jsou některé povrchové úpravy, zejména tvrdé, kontrastní spárování pískovcové podezdívky statku a odhalení pasů klenby v maštali (klenba samotná je omítnutá). Dále jasně lesklé povrchy prkených podlah. Problematické jsou tvary některých svítidel, které ostře kontrastují se starobylými vypínači. Otázkou do budoucna zůstává, zda dům bílit, či ne. Protože ale obnova stále probíhá, je naděje na postupnou nápravu.

Změnila se pouze funkce maštale, která do té doby byla nevyužitá. Statek si svou osvědčenou náplň podržel, což lze pokládat také za přínos.

Použité prameny:

Knihy, dokumentace a pdf:

- 1.) Zpravodaj Šrámkovy Sobotky, roč. 47, č. 3, květen – červen 2010, str. 9,10, článek Sobotecký stavitel Jan Lacina, autor Karol Bílek
- 2.) Frolec, V., Vařeka, J.: Lidová architektura – encyklopedie, 2. přepracované vydání, Grada Publishnig, Praha, 2007, str. 199, 347
- 2.) Gírsa, V., Holeček, J.: Projektování obnovy stavebních památek; NPÚ, Praha, 2008, str. 14 – 31
- 3.) doc.Dr.Ing.arch. Mencl, V.: Lidová architektura v Československu, Academia, Praha, 1980, str. 226, 233 – 244
- 3.) Zajíčková, P., Vostatek, T.: Projekt obnovy Šolcova statku v Sobotce, 2005 - 2007
- 4.) Bušek, J. a kol.: Zaměření rodného domu Václava Šolce v Sobotce, 1957, archiv ÚOP NPÚ v Josefově
- 5.) Bušek, J. a kol.: Projekt obnovy rodného domu Václava Šolce v Sobotce, 1958, archiv majitele, RNDr. Jana Samšíňáka

Internetové zdroje:

- 1.) oficiální web města Sobotky, dostupné z: <http://www.sobotka.cz/>
- sekce O městě, články:
Historie města– dostupné z: <http://www.sobotka.cz/historie-mesta>, cit. 5.10.2011
Památky a zajímavosti – dostupné z: <http://www.sobotka.cz/pamatky-a-zajimavosti>, cit. 5.10.2011
- 2.) oficiální web Nemovité kulturní památky Šolcův statek, dostupné z: <http://www.solcuvstatek.cz/>, cit. 5.10.2011
- sekce O statku, články:
Historie – dostupné z: <http://www.solcuvstatek.cz/index.php/statek/historie-2>, cit 5.10.2011
Záklopa – dostupné z: <http://www.solcuvstatek.cz/index.php/statek/zaklopa>, cit 5.10.2011
Rekonstrukce – dostupné z: <http://www.solcuvstatek.cz/index.php/statek/rekonstrukce>, cit. 5.10.2011
Před rekonstrukcí – dostupné z: <http://www.solcuvstatek.cz/index.php/statek/pred-rekonstrukci>, cit. 5.10.2011
Po rekonstrukci – dostupné z: <http://www.solcuvstatek.cz/index.php/statek/po-rekonstrukci>, cit. 5.10.2011
Srovnání – dostupné z: <http://www.solcuvstatek.cz/index.php/statek/srovnani>, cit.5.10.2011
- 3.) oficiální web Českého zeměměřičského a katastrálního úřadu – aplikace pro prohlížení současných katastrálních map, dostupné z: <http://nahlizenidokn.cuzk.cz/>, cit. 5.10.2011
- 4.) oficiální web Českého zeměměřičského a katastrálního úřadu – aplikace pro prohlížení povinných Císařských otisků, dostupné z: http://archivnimapy.cuzk.cz/cio/data/main/cio_main_02_index.html, cit. 5.10.2011
- 5.) web laboratoře geoinformatiky UJEP, aplikace pro prohlížení digitalizovaných starých map, dostupné z: <http://oldmaps.geolab.cz/>, cit. 5.10.2011

Fotografie:

Pokud není u obrázku uvedeno jinak, fotografie pocházejí z archivu autorky.

Fotografie z archivu ÚOP NPÚ v Josefově – fotili M. Křištof, V. Maryška, p. Kolegar, p. Nyklová.

Další materiály:

Za poskytnutí článků, jakož i rozpočtů, plánů, fotografií a textových zpráv děkuji majiteli Šolcova statku, RNDr. Janu Samšíňákovi.

Za laskavé svolení k rozhovoru děkuji Ing. Petru Zajíčkovi.

Obsah:

	<i>strana</i>
Úvod.....	-1-
Město a jeho poloha.....	-1-
Urbanismus.....	-1-
Architektura.....	-1-
Šolcův statek.....	-2-
Výchozí hodnotový stav.....	-4-
Stav před obnovou v letech 1958 – 1962.....	-4-
Stav po obnově v letech 1958 – 1962.....	-5-
Typologie.....	-6-
Stav před obnovou v roce 2006.....	-7-
Hodnoty.....	-8-
Zásah.....	-10-
Rok 2006.....	-10-
Rok 2007.....	-10-
Rok 2008.....	-11-
Rok 2009.....	-12-
Rok 2011.....	-12-
Rozhovor s Ing. Petrem Zajíčkem.....	-13-
Zhodnocení.....	-15-
Použité prameny.....	-16-
Obsah.....	-17-

Přílohy:

- 01 – Ikonografie
- 02 – Obrazové srovnání před a po obnově v letech 2006 – 2011
- 03 – Analýza urbanistického vývoje statku s využitím vojenských map
- 04 – Analýza urbanistického vývoje statku s využitím katastrů
- 05 – Bourací plán obnovy z let 2006 – 2011
- 06 – Návrh opravy 1.NP (obnova z let 2006 – 2011)
- 07 – Detail drenáže (obnova z let 2006 – 2011)
- 08 – Částečně realizovaný plán první obnovy, 1958
- 09 – Zaměření z roku 1957, situace na pozemku
- 10 – Zaměření z roku 1957, půdorys 1.PP
- 11 – Zaměření z roku 1957, půdorys 1.NP, konfrontováno se současným stavem
- 12 – Zaměření z roku 1957, půdorys 2.NP, konfrontováno se současným stavem
- 13 – Zaměření z roku 1957, půdorys krovu, konfrontováno se současným stavem
- 14 – Zaměření z roku 1957, řezy
- 15 – Zaměření z roku 1957, severní fasáda, konfrontováno se současným stavem
- 16 – Zaměření z roku 1957, západní fasáda, konfrontováno se současným stavem
- 17 – Zaměření z roku 1957, jižní fasáda, konfrontováno se současným stavem
- 18 – Zaměření z roku 1957, východní fasáda, konfrontováno se současným stavem